

DÉLMAGYARORSZÁG

75. évfolyam, 217. szám
1985. szeptember 16., hétfő

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

Négy szó

Kölcsy Ferenc írta egy emlékkönyvbe e négy szócikát: „A haza minden előtt!” Századnyi idők, ezredévi változások vannak ma már a parancsolat és jelenünk között. Távolságok, melyek szinte lehetetlenné teszik az üzenet megértését, hiszen hol vagyunk már tőlük, egykori eleinktől!

Tavaly láttam egy riportfilmet, az volt a címe: A mi iskolánk. Gyerekeket kérdeztek, általános iskolásokat és leendő szakmunkásokat, hogyan képzelik a jövőjüket? Pontosabban, hol kívánják leélni életüket? Feleletük rémisztő volt, mintha nem is lennének gyermekei hazánknak, de valami idegen világban cseperednének. Kertelés nélkül mondták, s főként csoportosan, hogy ők bizony külföldön kívánnak élni, mert ott olyan szép, meg jó. Megszólaltak a tanárok is, kevés bizakodással tekintve előre, fáradtan, kételkedően. Egyedül a Hivatal tanügyi vezetője vállalta a mindent-megmagyarázóok lebirhatatlan lelkesedését. A film utáni beszélgetésen a fiatal nézők különösebb megrendülés nélkül vették tudomásul a látottakat, afféle „mi is tudjuk, régi szöveg” alapállásból. Korosztályom, a negyvenesek — akik tizenévesek látószögéből idősnek, sőt olykor reménytelenül kockáknak tűnünk — föltehetőleg értetlenül ültek a vásznon előtt. Tőlünk is idősebb kortársaink főlháborodásában ott sistergett az elmúlt évtizedek felnőtt fejlel történelme. Kellő higgadság és főként érdeklődés esetén a beszélgetést úgy lehetett volna összegezni, hogy a felek kicserélték nézeteiket, és hazamentek.

Idén nyáron heteken át dúlt a vita „képes kulturális hetilapunkban” a gimnáziumi irodalom oktatásról. Arról, hogy vajon milyen világnézetet sugall a tanított irodalom? A tankönyvek bírálói szerint túlságosan nagy változáson mentek keresztül szerzőik, hiszen ahogy korábban feltétel nélkül hirdették az ötvenes évek szellemét, most hasonló lelkesedéssel a nyugati kultúrát. Mondhatni — elismerem, léha beszéd — csak az égtáj változott, de a lelkesedés maradt. Persze fölülrik néhány kérdés is, lehet, csak a vidékiségi tudatlansága teszi. Am mégis, hol a kulturális irányítás akarata és szándékának bölcs érvényesítése? Különösen akkor ural el a báva értetlenség, amikor látom, milyen alantas veszekedésbe, rágalmazásba torkollik az elvi küzdelem — miközben megkezdődött az új tanév. Más szóval, a vitázók eljutottak a sértegetések szakaszába, a gyerekek meg tanulják tovább a vitatott tananyagot. Lehetne hinni, ez a demokrácia, ám ahhoz hozzátartozik a tisztázó vitát követő cselekvés, a tett, amelytől előbbre megy a világ. Türelem, szól az intés, majd ha döntésre érik a helyzet, akkor lépünk. Rendben van, ritkán segít a kapkodás, bizzunk benne, hogy most sem tenné. Helyette inkább azon tündöjünk, miért nem előbb volt nyilvános vita, és utóbb a nyomában megjelenő tankönyv? Igaz, így is messze kerülnénk Kölcsy szavaitól, s valami olyan általánosra jutnánk, hogy még mindig nem tanultuk meg a közös megbeszélés és az egyéni döntés játékszabályait. Mintha túl sok hatalmasság lenne ebben a csöppnyi kis hazában, valamennyi megfellebbezhetetlen értője ügyeinknek, s jóval kevesebb olyan, aki nem röstelli ápolni tanulókedvét.

Jövendő tanár-palántákkal — tehát csillogó szemű, idén érettségizett lányokkal — igyekszünk számba venni, milyen hazafiságra nevelő élményeket szereztek eddigi életükbe? Az eredmény gyér. Nemcsak az iskolában, otthon sem igen beszéltek ilyen témákról, mert talán abban bíztak a felnőttek, majd megtanulják ezt a gyerekek felnőttként. Ha így vélték, nem jól tették. Körülöttünk az államok olyan nagy erővel hirdetik saját múltjuk értékeit, jelenük eredményei fölött érzett büszkeségüket, hogy hazaszeretben fölkészületlen nemzedékeket útjukra bocsátani mulasztás.

Tartok tőle, nem elhamarkodott az állítás, sőt számomra a tankönyv-vita is ezt sugallta, hogy valamilyen hátrább szorult a magyar irodalom oktatásának legfőbb értelme, a nemzeti érzület erősítése. Amiképpen ezt várná a társadalom a történelemtanítástól is. Teszem mindehhez, életünk természetes alapkövetelvénye lehetne a fiatal nemzedékek hazaszeretetének ösztönös érzését a tudományok bölcs fényébe emelni. Folytathatnám azzal, hogy az így felfogott irodalom és történelemtanítás jótékony hatása megmutatkozna a haza fegyveres szolgálata iránti növekvő odaadás terjedő magatartásában is, meg egyebekben. Alkalmassint a közöny terjedési sebessége csökkenésében, hiszen az emberek különösen a fiatalok, mindig is éhesek a jó szóra. Nem kinyilatkozásokat kívánnak, hanem világban-életben eligazító beszélgetéseket, de arra igényük van. A művészet társadalmi szükségessége és fontossága nyerhet igazolást szerepétől a hazafias nevelésben.

Bizonyos, hiszen történelmi tanulság, hogy nagy idők ézengései, viharai hősiest tettekre, hazafias áldozatokra buzdítják a kortársakat. Történelmi sorsfordulók emberpróbáló gyötrelmei hősokeket teremnek — régi igazság. Csak századunk magyar történelme is igazolta nem egyszer e tételt. Most nyugalom van Európában és hazánkban is, nem hősokeket szólít a történelem. A tapasztalat bölcsessége azonban — ha van — Kölcsy igazságát állítja elibénk követendőül: a haza minden előtt!

Tráser László

Hét vége a telefonközpontban

— És milyeneket kérdeznék?

— Néha furcsákat.

— Például?

— Hadd ne mondjam.

Kószó Józsefné 1968 óta postás. Int, várják. Fején a fülhallgatóval nem hallja a kérdést. Ami a fülhallgatóból jön, azt viszont igen. — Meddig van nyitva a posta? — kérdezik tőle és nem esik nehezére válaszolni: délig.

Ót a 09-es számon lehetett vasárnap hívni, de nehezekeket nem lehetett tőle kérdezni, mert ez Budapesten a különleges tudakozó dolga.

Juhász Sándornénak érdekes titulusa van. Első hallásra alig értettem. Távbeszélő rendező, később kiderült, hogy ezt a foglalkozást a postánál kevésbé bonyolult helyeken csoportvezetőnek mondják. Huszonhat éve dolgozik a cégnél, és mindig közelebb jött Szegedhez. Az első munkahelye Mezőkovácsháza, a második Makó, a harmadik Szeged lett. Ötvenhét ember munkáját irányítja.

— Hányszor hívják önök?

— Naponta 2200-szor, Sokallja?

Miután naponta átlagban csak négyszer-ötször telefonálnak, nem tudom eldönteni, hogy sokalljam vagy keveselljem a telefonközpontban dolgozó lányok, asszonyok munkáját.

— Férfiakat nem látni itt...

— Nem vállalják ezt a munkát!

— A kevés pénz miatt?

— Nem. Mi, nők, türekezősebbek vagyunk, mint az erősebbnek tartott nem tagjai.

— Biztos benne?

— A tények igazolják ezt.

— A férje hol dolgozik?

— Itt a postán.

— Ezen az osztályon?

— Nem, az üzembiztonságnál.

Anckov Mladenné köszön a hívónak: Tessék, bejelentő, jó napot kívánok. Hét éve dolgozik itt, és nyolcnaponta tölt el egy-egy éjszakát. A munkakor érettségi vizsgához van kötve.

— Mennyi?

— Száznyolcvan forint, és percenként annyi — mondja Sinoros-Szabó Zsuzsanna.

— És hová telefonál a hívó?

— Ide a „közelbe” Ausztráliába

— Sokadik nemzetközi kapcsolása ez?

— Attól függ, hogy hány kapcsolást tart soknak?

— Egyet.

— Akkor ne jöjjön ide dolgozni.

Nem is mennék. Szombaton, vasárnap, éjszaka, bármikor ott lenni, ahogy mondani szokás, minden kilométerkőnél, még férfiakat is megviselne, nemhogy ezeket a fiatal lányokat, asszonyokat. És néha kérdezik is őket, és sokszor butaságról kérdezik. Tegnap, vasárnap viszonylag kellemes napjuk volt. Nincs mindig ilyen.

P. F.

Japanba utazott Lázár György

Lázár György vasárnap Japanba utazott. A Minisztertanács elnöke a Japan kormány meghívására tesz hivatalos látogatást a szigetországban. Kíséretében van Horn Gyula külügyi, Török István külkereskedelmi államtitkár. Bányász Rezső államtitkár, a Minisztertanács Tájékoztatói Hivatalának elnöke, Beck Tamás, a Magyar Kereskedelmi Kamara elnöke és Székács Imre, a magyar-Japan gazdasági klub magyar társelnöke.

Lázár György és kíséretének búcsúztatására a Ferihegyi repülőtérre megjelent Maróthy László, a Minisztertanács elnökhelyettese, Várkonyi Péter külügyminiszter. Ott volt Tanaka Saburo, Japan budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője is.

Budapestben a Concorde

Első ízben szállt le Budapestben Concorde típusú repülőgép szombaton, a délelőtti órákban.

A szárazföld fölött környezetvédelmi okok miatt tilos szuperszónikus sebességgel közlekedni, éppen ezért a mostani különleges kirándulás résztvevői egy kis kerülővel érkeztek Budapestre. Londonból a gép az Északi-tenger fölé repült, ahol a hangsebességnél gyorsabban haladhatott, majd a megengedett iramban szelte át Európa légtérét.

Marx tér, vasárnap

Nagy László képriportja

